

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

Jonstoni Historia Naturalis

Ioannis Ionstoni|| Theatrvm|| Vniversale Omnivm|| Animalivm||
Qvadrpedvm

Jonston, Jan

Heilbrunna, MDCCLV.

VD18 90528808

Caput I. De Tlacaxolotl, Cabim, et animali maripeto.

urn:nbn:de:gbv:45:1-10966

De quibusdam exoticis quadrupedibus iisque dubiis.

CAPUT I.

De Tlacaxolotl, Cabim, et animali maripeto.

Absoluta ita, per Deigratiam, omnium quot quot nunc nota quadrupedum historia, visum est hanc de quibusdam exoticis, et quidem dubiis, Appendicem annectere. Dubiis inquam. Nam ad quod genus referri proprie, adhuc mecum delibero. Inter haec occurrit primo *Tlacaxolotl*, sive animal abrotundae faciei, bestiam tauro vastiorem, capite magno, prolixo rostro, latis auriculis, atrocibus dentibus, humana pene facie, unde fumsit nomen, crasso collo, manibus pedibusque, et his taurinis unguibus, sed maioribus, magnis latisque clunibus, cauda crassa et prolixa, ac pelle crassa, fulvo et hispido pilo. Rarum animal, saxorumque et solitudinum incolae. Atzaceani, Tepotzonotla, et Haquelagani, non procul a regione, quam a situ profundiore vocant Dehonduras. *Vescitur* montano cacaotli, quapachtli, et virenti haoli, vastatis passim arvis fatisque, cum horum non adfuerit copia, foliis arborum et fruticum. *Caro* edulis est. Humanum conspectum non reformidat, neque sagittarum ictibus occumbit, tergus enim est impenetrabile. Quamobrem defossa terra, ac defuper ramis frondibusque contacta, et subaggerata capitur, haud aliter ac apud Indos Orientis elephantentes.

Nieremb.
Hist. Exot.
l. 9. c. 3.

Animal *Cabim* Maphaeo animal *Sionium*, Antonio a S. Romano *Thabal* dicitur. Nascitur in lava. Huius animalis unam virtutem scio, sed mirificam. Si eius oscilli extremitatem aliquis gestet, quantumvis mille transverberatus vulneribus, ne guttam sanguinis dabit, experimentis pluribus probatum est: sed illud celebre et notissimum, quod cum Naodabeguea Malacensis infensus Lusitanis, et adversus illos egre-

gie dimicans, tandem oppressus, multisque confossus ictibus corrue- ret, ex patulis vulneribus nihil omnino cruoris manaret. Mox inter spoliandum, ut primum detracta eius brachio est aurea armilla, mirum dictu, tamquam vase confracto, ita sese cum anima universus repente sanguis effudit. Cuius rei stupore defixi Lusitani, cum de aliis captivis causam quaesissent, cognovere inclusum esse in armilla os eius animalis, cuius in sistendo sanguine tam efficax esset vis.

Quantum ad animal *Maripetum*, Nieremb. Hist. Exot. l. 9. c. 49. scribit Aloysius Almeida cum periculo omnis fidei, et multi confirmant, apud Iapones in regno Goto extare silvam, in qua tantum gignitur animal canis magnitudine, cruribus brevioribus, ad esum humanum per commodum, aureo colore, praemolli etiam villo. Cum senuerit hoc animal, dimissa terra, sponte mare ingredi, ibique paulatim transformari in piscem, ac per singulares corporis partes, certo quodam temporis intervallo, vere mutata quadrupedis forma, ac natura transire in piscem. Idque adeo verum esse obtestatur Auctor, ut affirmet aliquando contigisse, piscem huiusmodi captum, inventum nondum omnibus corporis quadrupedis partibus prorsus transformatis, nondum videlicet opportuno elapso tempore, quo omnia piscis membra effici potuerunt, pars enim adhuc habebat formam quadrupedis, altera iam squamis et pennis formata videbatur. Adicit, fabulosum hoc non esse, sed compertissimum iam fuisse, veritate huic ad stipulare indigenarum omnium consensus.

CA-

De Dante et Cappa.

Nierenb.
Hist. Exot.
1.9.c.65

Sui generis animal *danta* est, aliqui *Indicapam* vocant, alii *tapiroussu*, alii *doueanare*, ut *Lerius* scribit, sed multis similis. Mulares habet *ures*, vitulina *labra*, *rostrum* superius propendet per palmum superius, attollit, cum irascitur, pene reliqua membra diversae bestiae similia, sed plerumque vitulo conformiora. *Cornu* caret. *Ungula* iuvat dolorem cordis, pellis loricatae usum supplet, impenetrabilis est ictibus. Duo *ventriculos* habet, unus alimenta excipit, alter ignoto adhuc sacramento invenitur putrefactis lignis et virgulis plenus. Una auctoritas parsimoniae naturae excuset hic superfluitatem. Nescitur usus et finis huius ventriculi. Venator oportet, vulneret illam ante ingressum aquae, ibi enim morsu se defendit, et occidit canes. Didicisse phlebotomiam fertur ex hac bestia, homines doctos, namque cum crassescit, interna crura vulnerat a rundine resecta, eadem industria atque Hippopotamus.

Lerius de hac bellua sic narrat: Hanc *tapiroussu* adpellant, pilo subrubeo, atque promisso, vaccam magnitudine ac forma valde referentem. Attamen cum cornibus careat, sitque contractiore collo, auriculis longioribus et pendulis, siccioribusque tibiis ac gracilioribus, ungula continua, et asini ungulae persimili, merito quis eam vaccae asinique naturae participem esse diceret. Difert nihilominus ab utroque plurimum, quod et brevissimam gerat caudam, obiterque hic monendus est lector, permulta in America gigni animantia, quae omnino sine cauda sint, et dentes habeat multo acutiores, nec hominibus propterea quidquam periculi ab ea potest creari, cum in fuga potius, quam in viribus salutem ponere consueverit. Eam barbari sagittis confixam, ut et alias plerasque interficiunt, aut fossa excavata, muscipulis seu aliusmodi

ingeniose fabrefactis venari solent. Caeterum fera illa magno est in pretio apud barbaros, pellis gratia, quam simul atque illi detraxerint, dorsi corium in orbem circumcidentes, ad solem exsiccant, in parmasque findi mediocri cadu magnitudine conformant, quibus in bello hostium excepta repellunt. Tantam vero duritiem pellis ad solem siccata contrahit, ut nullius ictu teli, quantumvis magno impetu vibrati, transigi posse facile credam. In Galliam duas huiusmodi parmas studiose afferebam, redeuntibus vero fames ita molesta fuit, ut omni comenatu absumto, ne cercopithecis et psittacis, eiusdemque generis animantibus exceptis, quae ex regione illa nobiscum advehebamus, parmacillae duae carbonibus impositae, fuerint etiam ad depellendam famem comedendae, quibus reliquae pelles, quae, ut suo dicam loco, in navi erant, additae sunt. Porro *Tapiroussu* caro ad bubulae gustum fere accedit. Adpendo, quae *Franciscus Hernandus* de *dantis* scribit. Mediocrium mularum aequant magnitudinem, fulvo teguntur pilo, et firma impenetrabili vestiuntur pelle. Capiuntur in canibus, sed diligenter cavendum, ne prius confugiant ad flumina, in quibus sese adversus illos vehementius tuentur. Carnes eorum, ac praecipue pedum, si probe coquantur, gustu suaves sunt, ac bonum alimentum praestant, offenduntur autem haec animalia non una in parte continentis.

Cappa dicitur animal asino grandius, nigrum, villosum, ferox, canibus quoque infestum. Obvium quemque raptat, non secus, ac lupus pecudem. Forma pedum insolens. *Ungula* similis est calceo Gallico, a fronte lata, rotunda, non scissa, a calcari acuta. Aspectum humanum formidat. Fortasse hoc est animum animal *Francisci Hernandi*, et ex dantarum genere, de quibus iam dixi. CA-

Nierenb.
Hist. Exot.
1.9.c.71.

Nier
Hist.
1.4.

Idem
1.74.

Nier
1.9.c.